

Oglas, pripisana itd.
izjavu i računaju se na temelju
običajnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predročuju, oglasne itd.
sajle se naplaćuju ili polo-
žnicom post. Međionice u Beču
na administraciju lista u Puli.

Čakovačkog računa br. 847.429.
Telefon listare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Sloga“ nastu male stvari, a nesloga sve pokvari. — Naredni poslovi.

Izrazi svakog uterka i petka
o ponedjeljak.

Netakani dopisi se ne vraćaju,
nepodpisani notizaje, a ne-
iskazani neprimaju.

Preplatnik se postiznom stoji:
12 K u obće, 3 na godinu
6 K za seljaka, 3 na godinu
ili K 6—, odn. 3— na
pol. godine.

Ivan: carstvine više postizara.
Pojedini broj stoji 10 k. koji u
Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici
Gubina br. 5 te prima stranke
svim nedjelje i svotku svaki dan
od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Givrić — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drag. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

POZOR!

Početak aprila nastu-
pismo drugo četvrtgodište.
Upozorujemo predplatni-
ke, kojim je iztekla pred-
plata, da istu obnove —
ako ne žele, da jim list
obustavimo.

UPRAVA.

Učiteljsko pitanje.

Da tučemo željezo dok je vruće,
reći ćemo i koju o tomu.
Računajući sa činjenicom, da će
zakon o tom pitanju i u budućem
zasjedanju istarskoga sabora biti jed-
nako predložen kao i lanijske godine,
obazrit ćemo se na pojedine §§ to-
ga zakona, nadodajući naše predloge.
§§ 5. i 11. govoreći o privremeno-
nom popunjavanju učiteljskih mjesta,
te o postupku, kojim treba da pu-
tuje tabla molitelja od Poncija do
Pilata, mogli bi ostati nepromienjeni.
§ 12. o pravu predlaganja za de-
finitivno imenovanje, dostatno je ob-
razloženo u 25. broju „N. Sloga“ kako
je ubitačan po učiteljstvo, pošto je
zemaljski odbor sve pravice jedino

na se potegnulo. Ako bi vlada na to
pristala, tad se jednostavno može
odreći svakog upliva na pučke škole.
Da se prvi i drugi odsjek toga § pro-
teže na zemaljsko školsko vijeće,
umjesto na zemaljski odbor, još ajde
— ajde, jer bez da laskamo, učitelji
bi mogli očekivati više pravice, a
manje pristranosti kod ovoga, nego
li kod zemaljskog odbora. Radje nek
cieli zakon nikada ne bude potvrđen,
nego li da ga se potvrdi sa stiliza-
cijom ovakvog paragrafa.
§ 18. nije za nas jasan, jer da
pravo na mirovinu počima sa efek-
tivnim (valjda stalnim) imenovanjem,
moglo bi se različito tumačiti. Tu
bi trebalo jasno kazati, kao što je u
§ 27. glede kvinkvenija, da pravo
na mirovinu počima od dneva, kad
se položilo izpit usposobljenja. Dapače
pravo bi bilo, da mirovina počima
sa dnevnim nastupa službe, dakle
pošto se svrši učiteljske, kao što je
to kod drugih činovnika, jer 40 go-
dina službe i onako je preveć, a
ovako se mora služiti najmanje 42-43
godine, hoće li se dobiti svu mirovinu,
jer se izpit sposobnosti može položiti
jedva u trećoj godini službe, a to
podje izgubljeno.
§ 23. govoreći o učiteljskih plaćah,
mogao bi ostati u iznosima, računajući
na siromaštvo pokrajine, nepromien-
jen, samo se to nebi smjelo
dijeliti na mjesta I. II. III. reda, zatim
nekim mjestima dodavati 200, od-
nosno 100 kruna povrh toga, a učitel-
jicama 80%, jer je to posve ne-
pravedno. Nauči koli za učitelje koji
služe po gradovima, toli za one po
selih su isti, tako isto za učiteljice,
trud je isti, dapače po selih, gdje
se učitelju valja boriti sa više po-
teškoća, još veći — dakle morala
bi biti i ista plaća. Prigovor, da se
u selu jeftinije živi nego li u gradu,

također nestoji, jer u gradu ima
toliko pogodnosti, kojih u selu neima,
te se isti živež mora ponajviše iz
gradova nabavljati. Pitajte jednog
po jednog učitelja bili radje sa istom
plaćom službovao u gradu ili u selu,
pa evo naše glave ako se svi neiz-
jave za grad. I baš takova, koji je
žrtva sudbine, što ga je dopalo selo,
mora se još posebice kazniti sa
manjom plaćom, jer ovi su najviše
u III. plaćevnom redu. Liepe nam
pravice!
Plaće bi se imale urediti ne po
mjestih, već po godinah službe, jer
to se neda poreći, da je stariji učitelj
zaslužniji od mladjeja, da ima većih
potreba, a napokon svi staleži napre-
duju po godinah službe, samo kod
učitelja treba praviti iznimku. Nek
se dakle uvede ne tri reda plaćevnih
mjesta, već tri reda plaća koli za
učitelje, toli za učiteljice jednako i
to plaće I. reda sa K 1400, II. reda
sa K 1200 i III. reda sa K 1000
godišnjih. Onih 80% za učiteljice
imalo bi odpasti; a isto tako za pod-
učitelje i podučiteljice (koji naslov
trebalo bi ukinuti) kad imadu izpit
sposobnosti. Jedino onim, koji još
nisu položili izpita sposobnosti, moglo
bi se odrediti nešto manje, recimo
K 800 koli muškim, toli ženskim.
§ 24. koji govori koliko ima biti
plaćevnih mjesta I. koliko II. i III.
reda, imao bi se promieniti tako, da
učitelji (učiteljice) do 10 godina službe
budu u III. redu, od 10—20 godina
u II., a od 20 g. napred u I. redu.
Nek svaki stavi ruku na srce, pa
nek po duši reče, nebi li ovakvo
uredjenje pravica zahtjevala?
§ 25. govoreći o plaćah gra-
djanskih učitelja, nebi spadalo na
nas da pobijamo, nu i tu mislimo,
da bi bilo bolje, da se plaće diele
po godinah službe, naime do 20 go-

dina službe K 1600, preko 20 g.
K 1800. I ovdje bi se ženske imale
izjednačiti sa muškimi.
§ 27. koji propisuje odredbe glede
kvinkvenija, mogao bi ostati, izpustiv
ono o podučiteljih i podučiteljicah,
kao takodjer 80% kod učiteljica.
§ 28. o službenih doplatih, mo-
gao bi takodjer ostati nepromienjen,
ipustiv jedino za ženske običajnih 80%.
§ 29. o stanu u naravi nije ta-
kodjer dosta jasan. Pošto je odgo-
varajuća stanarina, gdje nema stana
u naravi prilična, to će obćine, gdje
budu mogle, dobiti stan za manje,
učitelju naći stan u naravi. A upravo
tu doći će se u odpor, jer tu se
spominje samo pristojan stan,
a ta rieč ima široko značenje. Za
učitelja neženju pristojan stan može
sastojati od jednosobe, dočim za oženje-
noga sa desetero djece jest pristojan
stan jedva sa 4 ili 5 soba. Trebalo
bi dakle izrično kazati, učitelju pri-
pada toliko soba, koje treba da imadu
najmanje takvu i takvu postornost,
jer smo već čuli i to govoriti: lahko
obćini ako učitelju odrede više soba,
tad će mu se od dosadanje jedne,
učiniti dvije. I nuzgredne prostorije
trebalo bi točno napomenuti, da
ne bude s nijedne strane prigovora.
Da u velikih gradovima bude odgo-
varajuća stanovima umjesto stana u
naravi viša, nego li po selih, na to
i mi pristajemo, pošto se u gradu
za stan zbilja više plaća. Žensko
osoblje imalo bi se i pri stanu iz-
jednačiti sa muškim, te odpraviti
onih nepravednih 80%.
§ 30. o stanu podučitelja i po-
d učiteljica, imao bi polag prije raz-
laganoga odpasti. Jedino bi se u
ovom paragrafu moglo spomenuti,
da učiteljem (učiteljicam) bez izpita
sposobnosti pripada takov i takov
stan, odnosno stanarina.

PODLISTAK.

Pulizanske pačuharije.
Danas svega i svačesa po malo, samo
ne zamirite da je na kratko.
Donka najprvo:
Artikulo de Fondo.
Teta Jambrozija.....? Doktor Frita-
lja? — ki vranic je to? — To vam je
oni lipi doktor Krstić, ki izdaje i šalje na-
šim deligatom i onim drugim trubilom
svoj smradni list „Pravu Našu Slogu“
(Neslogu) ili kako ju na kastavščini zovu
Teta Jambrozija. Ta sfoj šalje ona gratis
ljudem, a ki to plaća? Gospoda talijanska
s našim beč. Kako je to, more valje raz-
misliti svaki čovik, ki ima koliko toliko
kumprendonija, jer znamo svi, da jedan
Fritalija nebi moga toliko darovivati, kad
nima svojih rekavati ni 2 solda, za 2
solda špaga.
Ali ni potriba da vam više povidam,
jer znate već svi ča je ta Krstić ali Frit-
alja, koliko puti je bija u pržunu i kako

u svojem smradnom sfoju crni naš narod
i hita prah u oči onim brižnim ljudem,
ki još ne znadu da su živi. Oni ki njega
sluša ali mora biti kako i on, ali pak
mora imati fitanu šofita! Pokle je renega
patriju i pokle se je talijanom proda,
gleda da odvrne narod od Boga i domo-
vine. Njemu su svi popi najveći birbantii,
svi rodoljubi najgori izdajice i imbrojuni;
pravi i posteni čovik kod njega je veliki
nesritnik. U njegovoj Teti Jambroziji rabi
on najnjudusnije beside, tako da se čoviku
od karatara criva pomisaju da mu
zasmradu u blizini. Presvitli krčki biskup
zabranija je svim vitnikom svoje biskupije
stiti oni sfoj, a kad jedan presvitli biskup
mora zabraniti čitanje jenoga lista, zna
se da nisu skerci. Dragi moji deligati i vi
brižni slipimisti ki stijete oni smrad, ako
ljubite Boga, viru i domovinu, ne činite
više toga, kad već vam dojde oni list hi-
lite ga u oganj i recite ovako: „Kako
zgorila ova hartu, tako nestalo svake lazi,
klevetanja i izdajstva, a prosvitlila se pamet
najprvo nami onda svim drugim, ki još u
škurom čekaju manu s neba!“ — S tim

je danas artikulo de fondo finjen, a sad
slušajmo ča povidaju
Fr. Ča, da Pičkar sada grdo nevistu
gleda!
Jur. Ma, meni se para tako, jer pokle je
posta Talijan, da ga ne komodaju
njezibe modrine.
Fr. A ča čes; tako je koli nas, ki proda
svoj jezik i svoj narod za malo fri-
gane stärke, ti se srami i svoje stare
nošnje i mrzi sve ono ča mu je prvo
drago bilo. Tako ti je i s Pičkarom,
ki je sad imbarban.
Jur. A propozit, ča je s onom bracerom?
Homio u Rašu da čujemo ča telega-
faju.
Telegrafaju te Coze. Bracera je došla
u Benecę s razbijenom provon, jer da su
blizu Oršere po mesećini puknuli s njom
u lanternu. U Čozi našila je velika barufa
i čozoti su natukli kapitana i sve mari-
nere „per getosia de mestier“ govoreći:
„Čičo no že per barka!“
Telegrafaju te Beta. Bennati je posla
Gobu iz Sikići jenu grst cikići za mančeu,

zato ča je čuda učinija za njega. Ivanu
Grgaljevom posla je jopet Rizzi iz Beča
medalju od erbete roše s napisom „živla
naša“, zato ča ni stija počti votati za naše
ljudce. Zgratuliramo!
Dopis iz Kanfanara.
Neki čovik u benavekama kupija je
neki dan ovdje jenu skatulu firminanti.
Kad je opazija da na njoj stoji napisano
„Zigice družbe sv. Cirila i Metoda“, iz-
vadžija je iz žepa kosiricu i in plubiko iz-
riza ono pismo na skatului govoreći:
„ke Ciril i Metod, ča će to reći Zigice?
Na to su svi udrlu u smih. Talijani su
govorili mež sobom „povero infelice“, a
naši ljudi su mislili, da ima sve šuste u
glavi pokvarene. Kašnje smo doznali, da
je to bija deligato iz Marčane. Possibile?
— E come no!
Ča tako, barba Martine; a ni vam
dosta da ste Talijani i da s njima držite,
još čete delati dimostracione in plubiko?
Bravo, bravo!
Političke viesti.
Austro-Ugarska. Najveće šfiske u
Parlamentu učinili su Rizzi i Bennati.

I tako prodjosmo sve paragrafe po našem najboljem znanju i uvjerenju. Nismo htjeli preteravati, da nam se nebi predbacilo, da pitamo nemoguće, već smo se stegnuli na najnužnije. Želili bismo čuti još koje objektivno mišljenje, a osobito od kolega talijanske narodnosti u tom poslu. Bada, to se neda poreći, da smo mi svi bili sa lanjske godine glasovanjem zakonom omalovažani. Čemu je onaj g. zastupnik pozivao učiteljstvo, da se o svojih težnjah izjavi, kad pak toga nije pred sabor iznesao? Tu se radi o našoj koži, pak bi trebalo uvažiti i naše želje. Mi smo važan činbenik u pokrajini, o našoj se koži u svakom saboru radi, al na žalost imademo malo naših pravih zagovaratelja. Slozimo se u zahtjevanju naših opravdanih staliških probitaka, pokazimo, da smo ljudi, pak će se i s nama morati računati.

„Matica Hrvatska“

Pred nama je opet krasni dar naše radne Matice, osam lepo opremljenih knjiga za godinu 1900.

Oko najprije zapne na omašnoj knjižurini, koja nosi naslov „Spomen cvieće iz hrvatskih i slovenskih dubrava“. Matica ju je izdala da proslavi 50-godišnjicu biskupovanja hrvatskog dobroćinca Josipa Jurja Strossmajera, biskupa djakovačkoga. Bogato je narešena knjiga finim slikama, a ponajbolji pjesnici, pisci i umjetnici hrvatski i slovenski potrudili su se, da u njoj svojim talenti proslave vladiku dobrotvora i dadu svijetu novi dokaz jedinstva hrvatsko-slovenskoga naroda, jezika i slovstva, velike ideje, za koju je cijeloga svoga vijeka živio i radio velikan Josip Juraj Strossmajer.

Ostale knjige jesu: Frano Vala, „Poviest novoga vijeka“ od god. 1453 do god. 1789, s kojom knjigom Matica popunjuje svoju poviestnu biblioteku i daje hrvatskom narodu seriju knjiga, u kojima je orisana svjetska poviest od najdavnijih vremena do jučer.

Poučne su knjige jošle: dr. Ivan Hoić, „Slike iz obćega zemljopisa“, u kojoj su temeljito opisane bratske nam zemlje Bugarska, Srbija i Crna Gora. Knjiga je urešena također krasnim ilustracijama. Vjekoslav Klaić, „Krčki knezovi Frankopani“, povjestna študija, koja će mnogo zanimati narod na otoku Krku.

U zabavnoj knjižnici nema ove godine pjesama, već dva nova i jedno staro djelo u prozi. Za nas Istrane je naj-

Njima je bilo najviše na ustima dokazivati da, po zadnjim skavacijonima na Vizačam, Istra je bila od vjrk talijanska, a još bolje da konfermivaju to zadnji balotacioni ki su im donesli četiri deputata. Pomerici govore, da je njihova zasluga, a Marko Gobov i Kućaja tuže se, da ih Rizzi ni još nikad pošaljia u parlamentu. Kurijozni smo čuli, ka govori štampa iz Muntića.

Tuđeskarija. Tamo u Ivanji doći će iz Berlina nazad dr. Koch da zabinā kakovu vrst febre imaju naši deligati.

Kurišpendenca aperta.

Gosp. Ljubotina iz Peroja. Da, libri kažu da i vi ste talijan puro sangue kako i Rosanda iz Premanture.

Gosp. Grgo Lorenzin, Medulin. Ancora un litro de quel hon.

Zagonetka.

Ima oči, a ne vidi;
Ima uši, a ne čuje
U kući bude a doma ni. (Prodanać.)
Ki pogodi će je to, platim mu valje dva solda rakije.

Balota iz Ruše.

važnija pripoviest: „Pusto ognjište“, koju je napisao naš prijatelj i mnogogodišnji suradnik gospodin Viktor Emin Car, bivši učitelj na Voloskom. U njoj je opisan život našega naroda u Liburniji, što će u velike zanimati ne samo matičine članove u Istri, nego i dalju hrvatsku i slovensku publiku. Čestitamo talentiranom piscu na krasno uspjeloj radnji lepom opisu i živim dijalozima, kojim se u očajom odlikuju i druge njegova radnja, te se veselimo, da ga je Matica primila u broj svojih suradnika.

Druga je pripoviest od brata Bosnjaka, muhametdovske vjerovipovijedi, mladoga Edhema Mulabdića, a naslov joj je: „Na obali Bosne“. U njoj su ertice iz „bosanskoga života“. Od Senoie je preštampano poznato remek djelo „Diogenes“, u kojemu su opisani atentati na hrvatsku državnu nezavisnost u drugoj polovici 18. vijeka i poživovna uspješna obrana tadašnjih rodoljuba.

Iz poljskoga su prevedene: „Izabrane pripoviesti“ E. Orzeszko (preveo Isa Velikanović), a klasicizam je zastupan sa krasnom: „Poviesti grčke književnosti“ od dr. Aug. Musića.

Osim ove posljednje knjige, sve druge se dobivaju za sama 3 (tri) forinta. Nebi smjelo biti inteligentnijega Hrvata i Slovenca, koji si nebi za tu malu svotu svake godine nabavljao matičine knjige, i pribavio si tako u kratko doba za malen novac lepu biblioteku.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da j' mačja i ov put prevarila gospodu od kapitanata na Voloskem?

Jur. Ajbo, ter ju oni bolje poznaju. lego mi.

Fr. Ma da j' prije frkula van. lego bi smela.

Jur. Zač su trebeda miši spali, al su storiili sintu, da spē.

Fr. Ala su šegavi jedni i drugi!

Razne vjesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Službeni list bečke vlade donasa imenovanje sljedećih književnika i umjetnika, članovi gornje ili gospodske kuće: dr. Antonin Dvořák, profesor na konservatoriju u Pragu; dr. Emil Frida, profesor na sveučilištu u Pragu i najveći živući češki pjesnik, koji je poznat pod imenom Jaroslav Vrchlický; dr. Teod. Gomperty, profesor sveučilišta u Beču; dr. Ernesto Mach, profesor na sveučilištu u Beču; dr. Adolf Mussafia, profesor sveučilišta u Beču; dr. Stanislav Smolka, profesor u Krakovu; dr. Armin Schocke, član kaptola sv. Stjepana u Beču i Gaspar Zumbusch, ravnatelj akademije umjetnosti u Beču.

Ministar željeznica dr. Wittek poduzeo je dne 13. t. m. sa vladinim parobrodom „Pelagosa“ iz Trsta u Porto Rose kod Pirana izlet. Tamo ga dočekashe predstojnici mjestnih oblasti i zastupnici ravnateljstva istarske željeznice, koja se sada tamo gradi. Poslije pođne odputovao je ministar željeznicom pod Herpelja—Divnača za Beč. U Trstu pregledao je razna poduzeća i veće radnje, za koje doprinaša i država.

Čarevinsko vieće sastaje se dne 18. t. m. i to u najvećoj nezavisnosti. Nitko bo nezna, da li će se i poslije uzkranih blagdāna moći raditi ili će se obnoviti burni ili sablazniji prizori prošlih godina.

Izvršujući odbor mladoćeske stranke sastao se dne 13. t. m. da nastavi razpravu o položaju, koji je bio radi uzkranih blagdāna prekinuo. Glasilo te stranke priobćujo, da je odbor zaključio preporučiti mladoćeskom klubu na carevinskom vieću, da se drži zaključaka, stvorenih na sastanku pouzdanika od dne 16. decembra 1900, koji zaključie imadu dole vriediti, dok se drugitmi neiznastie:

Mnogo listova javilo je, da će car i kralj Fran-Josip dne 26. maja u Prag, da prisustvuje otvorenju novog mosta preko Vitave. Kako pišu iz Beča sve vjesti o putovanju i programu jesu prauranjene.

Česki listovi pišu, da je poznati radikalni češki zastupnik na carevinskom vieću Klofáč, koji bijaše izabran u Litomyslju i na Smilchovu, položio mandat za ovo posljednje mjesto. Pošto je to učinio prije nego li minuse tri mjeseca, birati će isti izbornici novoga zastupnika.

Saborski pododbor za uređenje autonomije u Tirolu, pretresao je u dvih sjednicah osnovu za uređenje talijanskoga dijela Tirola počiniv podpuno sporazumljenje u svih bitnih pitanjih.

Njemačkomi zastupniku Grabmayru povjerenio je, da sastavi novi zemaljski red, pošto se današnji nebi dao lahko promjeniti. Trojici zastupnika povjerenio bijaše, da sastave osnovu i predloga, o kojih će se povesti s vladom dogovori. Sudeć po tomu ima nade, da će doći konačno izmedju Niemaca i Talijana do konačnog sporazumljenja.

Izvršujući odbor česke narodne stranke za Šleziju prihvatio je resoluciju, kojom podpuno odobrava sadašnju politiku českoj klubu na carevinskom vieću. Ujedno je izražena želja; da se češki zastupnici više osvrnu na Šlezku.

Bečki antisemitni pripravljaju svomu prvaku dru Luegeru, načelniku grada Beča velike ovacije radi toga, što su ga prije uzkrasa napali stro njemački radikāci u carevinskom vieću.

Česki sabor imao bi se sastati dne 3. junija i ostali na okupa bar tri čedna.

Srbija. Kako javljaju iz Biograda, kane vladini krugovi razaslati 300 poziva na najuglednije osobe kraljevine, da prisustvuju proglašenju novoga ustava, koji će slijediti dne 3. maja t. g. U novom ustavu biti će turedjeno i nasliedno pravo na srpski prijestol. To pravo protegnuti će se i na ženske potomke kraljevske porodice. Kolaju glasovi, da je kraljica Draga rodila kćerku i radi toga, da je u novom ustavu predvidjeno žensko nasliedno pravo. Bivši ministar-predsjednik Aleksa Jovanović, da želi ostati u državnom vieću; pak da će biti imenovan predsjednikom kasacionog suda bivši predsjednik toga suda Demeter Radović.

Bugaraka. Sudač-izražitelj u parnici radi sukrivnje prvaka macedonskoga odbora u Sofiji kod poznatih umorsta u Bukarestu, stavio je vladi predlog, da se uhvati dvanaest članova toga odbora, koje je sud u Bukarestu odsudio in contumacia. Vlada je prihvatila taj predlog. Knez Ferdinand izrazio je udovi pokojnog ministra Stoilova svoje saučesće. Turski listovi pišu tople članke o pokojnom Stoilovu, koji da je mnogo tomu doprineo, da su se izmedju Turske i Bugarske uvrstili prijateljski odnosaji. Smrću Stoilova izpraznjeno mjesto vodje narodne stranke preuzeti će predsjednik narodnog saboranja. Podpredsjednikom stranke imao bi postati ministar financija Fodorov.

Rusija. Iz Petrograda dolazi viast, da je naložio car Nikola novomu ministru nastave Vanovskomu, da riedi čim prije i blagim načinom djačko pitanje. One djake, koji su uvršteni u vojsku radi toga, što bijahu za djačkih nemira pohvatani

na ulicah, imade se dječmice, pušiti na slobodu bez ikakve kazne, a dječmice kazniti blagom školskom kaznom. Također teške djačke kazne imadu se Mo više moguće ublažiti. Car je konačno izrazio želju, da se početkom nove školske godine otvore sve sada zatvorene visoke škole.

Njemačka. Princ Fridrik Vilim stigao je u nedjelju u 9 sati u jutro caru i kralju Franu Josipu u pošte. Na kolodvoru dočekao je car i kralj sa nadvojvodami i dostojanstvenici njemačkoga prijestolonasljednika. Jučer razgledavao je princ Fridrik Vilim grad Beč, na večer je bila svečana gostiba pri njemu na čast. Utorak je vojnička parada a na večer svečana gostoba kod nadvojvode Frana Ferdinanda. U četvrtak odlazi njemački gost, koji će ista putinja pratiti na kolodvor, koja ga je pri dolasku dočekala.

Pokrajinske:

Iz Klana. Eyo pobliže par rietu o izboru za naše obćinsko upravno vieće: Bile su dvie listine predloženke. — U trećem mjestu dobili su po 40 glasova ovi: a) viednici: 1. Ivan Raspor, br. 36; 2. Raspor Jože, br. 35; 3. Sustar Luka Gržin, br. 34/176; 4. Lovrić Mito, br. 65; b) zamjenici: 1. Barak Jure Protov, br. 11; 2. Čala Jakov, br. 31. Protivna listina nabrala je 8 glasova. — U drugom mjestu dobili su po 28 glasova ovi: a) viednici: 1. Medvedić Luka, br. 166; 2. Kočevar Ivan, br. 43; 3. Čaus Joep, br. 125; 4. Sustar Marjan, br. 123; b) zamjenici: 1. Gržinčić Anton, br. 9; 2. Čaus Anton, br. 19. Protivna listina nabrala je 8 glasova. — U prvom mjestu dobili su po 6 glasova ovi: a) viednici: 1. Sepić Vinko, učitelj; 2. Laginja Mate Bele, br. 6; 3. Medvedić Mate, br. 106; 4. Laginja Anton, br. 121; b) zamjenici: 1. Barak Anton, br. 68; 2. Brentor Andre, br. 44. Za protivnu listinu nije nitko glasovao. — Od izabranih bili su trojica glasovani također od manjine, ne svi u istih izbornih mjestih.

— Bez svega ovoga mogli smo biti, ali kada se je na silu htjelo imati upravno vieće, sada valja, da bude tako. Ovi, koji su mjestih, da će sa njim zagospoditi talijanska stranka u Klani; eto prevarili su se. Sada treba, da izabrani, pošto bude konstituiranje obavljeno, upru sve sile, da upravljanje obćinskoga imetka bude u redu. Ravnim putem, pak će Bog dati dobro. Medju izabranimi je ljudi dohro pismenih i viedjenih, pak se nadamo, da će opravdati pouzdanje, koje je narod u nje postavio, a to svi želimo.

Četrdesetgodinjšice istarskoga sabora. U talijanskih novinah čitamo, da će talijanska većina istarskoga sabora u budućem zasjedanju svečano proslaviti četrdesetgodinjšicu svoga djelovanja. Dne 10. aprila 1861. bijaše na dnevnom redu izbor zastupnika na carevinsko vieće. Tada su naime zemaljski zastupnici birali izmedju sebe stanoviti broj zastupnika na carevinsko vieće.

Posto se je proveo tajni izbor, t. j. pismenimi listici, našli su skrutinatori, da je ogromna većina listica izpranjena sa: n e s s u n o (nitko).

Izbao je sljedećih dana uzet po drugi put u prisutnosti samoga namjestnika; ali je dao isti rezultat. Istarski talijanski sabor hito je, da na taj način prosvjeduje proti veljačkom patentu, a u prilog listopadskoj diplomu; stavljao se je na čisto federativni temelj proti centralističkom sastavu. Sva je prilika, da su ga na abstinenciju nukale i njegove irendentističke težnje; ali obzirom na stanacke prilike u monarhiji istarski sabor je hito pokrajinsku autonomiju prama federativnoj misli. Od onda su se stvari promijenile.

Ljudi, koji nikoga nisu htjeli da pošalju u carevinsko vieće za to, što su se priznavali federalistima, postali su s vremenom najljucii centraliste i pristase Niemaca. Njihovi zastupnici sjedili su u carevinskom vieću uz Niemce; dočim je dr.

Vitezić, njihov protivnik, postojano radio kao federalista. Jedan od talijanskih pčeo, po imenu i po porijeklu Hrvat, Vidulić, izgrao je u centralističkoj stranci važnu ulogu, tako da ga je ona birala i podpredsjednikom parlamenta. Nego su se stvari Bogu hvala promijenile i u drugom pravcu. Onda je Hrvatstvo posvema spavalo. O hrvatskim novinama, o hrvatskim čitaonicama, o hrvatskim školama, o hrvatskom jeziku u saboru nije bilo ni riječi. Danas je sve inače. Kako bi se danas, kad bi sabor morao izvršiti izbor, vladali hrvatski i slovenski zastupnici, to je drugo pitanje. Ali se, unatoč naprednom i borbenom redu, oni u tolikom broju, da talijanski ne bi bili absolutni gospodari položaja. Danas Hrvati imaju svoje novine, svoja društva, svoje škole, svoje občine, i svaki dan će, ako Bog da, toga biti više. Daleko smo još od cilja, ali ako se uzmu u obzir nepovoljne okolnosti, mora se priznati, da se je u četrdeset godina mnogo radilo i napredovalo.

Službena zagonetka. Službeni list c. k. namjestaštva u Trstu, L'Osservatore Triestino, donio je ovili dana pod naslovom "Obznana", sljedeću službenu zagonetku:

OBZNA NA
c. k. primorskog namjestaštva od 2. aprila 1901, br. 8208, radi propisne cijene za svinjard svake kakvoće, što se ubije zbog odvacanja i tamanjenja svinjske kuge.

Po smislu cesarske naredbe od 15. septembra 1900, dr. zak. br. 154, i ministarstvenog okaza od 18. septembra 1900, dr. zak. br. 155, o odvacanju i tamanjenju svinjske kuge, bijaše izmjerenja propisane sa sjajnska cijena, što se je platila u Trstu u mjesecu marta 1901 za ubite svinje svake kakvoće.

Ova cijena, koja ima služiti temeljke za naknadu o provedbi gore navedenih naredaba na Primorskom u mjesecu aprila 1901 ubiti svinje za klanje, zinosi 1 Kr. 20 h. za kilograma.

Stose ovim dade na obćenito znanje.

U listu nije dodane rečeno, da li se daje i kakvu nagradu onomu, koji riješi najbolje onu zagonetku, nu neima dvojbe, da će nagrada dobiti onaj sretnik, koji ju bude najbolje riješio.

Ostavljajući taj posao školskoj mladeži jedinog i drugog spola, prosvjedujemo ovim odlučno protiv takvoj jezikovnoj grubi u službenom listu primorske vlade, koja vlada i sa ogromnom većinom pučanstva naših triju pokrajina, t. j. sa Hrvatima i Slovencima.

Natrkanje ladje na Jadransko Lomažu. Na uzkrni ponedjeljak priredilo je društvo „Jacht-Club Austria“ u Malom Lošinju obično natrkivanje ladja i ladjica na Jadransko.

Vlastnici ladja bijahu skoro sve sami Lošinjsani, i kad bismo sudili po njihovim prezimenih skoro sve sami Hrvati: Martinić, Kozulić, Katarinčić, Premuda itd.

Krasno proljetno vrijeme uplivalo je veoma povoljno koji na kršne mornare toli na mnogobrojno obćenstvo, koje je iz daleka i bliza natrkivanju prisustvovalo.

Ugarsko-hrvat. parobrodarsko društvo priredilo je tim povodom famo izlet sa parobrodom „Liburnija“, koji je doveo velik broj izletnika iz Rieke, Voloskog, Opatije itd. Natrkivanje prošlo je u liepom redu i bez osobitih nezgoda.

Jeli mogući u velezasudnom rječkom „N. Listu“ citamo skoro neverojatnu viest o divljakom ponašanju nekog činovnika „Ugarsko-hrvatskog“ parobrodarskog društva na Rieci napram Hrvatima. Priobćujući događaj po rečenom listu, oćekujemo od onih Hrvata, koji su u ravnateljstvu rečenog društva, da će naučiti malo kreance, onoga svoga fakinskog činovnika. Eto događaja, što ga priobćuje rečeni list pod naslovom „Šćavo i ćićo“:

Pišu nam iz Opatije: Na uzkrni ponedjeljak vozilo se nekoliko članova pjev. društva „Lovor“ na večer iz Ike u Opatiju. Na parobrodu su mirno zapjevali nekoliko hrvatskih pjesama, što nije bilo po ćudi jednom činovniku „Ungaro-Croate“, jer je isti počeo psovati rećene pjevaće i krstili ih sa p. Šćavo i ćićo. Taj događaj, misleć, da ima pravo kao činovnik rećenog društva rabiti i škalo, eđa njim fice (bilo je to na puntu) litio je potegnuti za uže, koje otvara škalo. Da nije to učinio, može se zahvaliti razboritosti gosp. kapetana (mislimo), da se gosp. kapetan zove Torčić, koji mu je strogo zabranio ma bilo koga izazivati i vrijeđati, jer da je on odgovoran za posledice. — Ja sam to motrio iz kuta i litio sam već da navahim na rećenog — deliju, ali bila kod mene supruća, koja me od toga odvratila. — Sud o celoj stvari preputam čitatelju i onim na koje spada. Ćuo sam naknadno, da ima više takvih delija, koje goji — možda i neznajući — sl. parobr. društvo Ungaro-Croata!!

Jedan oćevideac.
Brojčolom: Noću od dne 12 na 13. m. j. oko 3 sata nasukao se je talijanski trobaku „Giada“ nedaleko Salvora. Ladja se nalazi u pogibli, mornari su svi spašeni.

Iz drugih krajeva:

Sa kongresa slavenskih novinara u Dubrovniku. Hrvatski listovi priobćuju sljedeće hrzajavne viesti sa kongresa slavenskih novinara, što se je obćdržavao dne 8. t. m. u slavnom našem Dubrovniku.

U Dubrovniku, 8. aprila: Ućestnici kongresa slavenskih novinara, što se imade održati u Dubrovniku, stigli su u Gruž, gdje su ih pozdravili: grof Caboga u ime občine i odbor za doćek. Dr. Vojnović oslovio je goste u odborovo ime poduljom pozdravnom besjedom, na kojoj su se jedan Celi i jedan Poljak zahvalili. Ućestnici poduzeli su jućer izlet u Lokrum, gdje ih je obćina pogostila. Članovi kongresa prisustvovali su prije podne tihoj misi, na što je dr. Mazzura otvorio kongres. Predsjedatelj zahvalio se je gradu Dubrovniku za prijazan doćek, te je javio svoju besjedu s poklikom: „Živio Njvost! Velićanstvo car i kralj Franjo Josip I.“ Po tom je kongres zakljućio, da se hrzajavni pozdravi pošalju drom. Riegeru i Engelu u Pragu, Dunajevskom u Krakovu i djakovaćkom biskupu Strossmayeru. Za tim se je prešlo na izbor predsjedništva.

U Dubrovniku, 9. aprila. Predsjednik kongresa izabran je urednik Čhynlinski, podpredsjednici: Slovak Hurban Vajlanski i Slovenac Gabršćek. Sva trojica naglašuju potrebu solidarnosti slavenskih novinara u monarhiji. Izvještaj o ustrojstvu dopisnog ureda za slavenske novine i slavenskog novinarskog društva primljen je nakon duće debate. Resolucija o međusobnih odnosajih slavenskih novinara na temelju ravnopravnosti, dala je povoda živahnoj raspravi izmedju Poljaka i Rusina, te Srba i Hrvata. Resolucija je prihvaćena.

Resolucija o uzkrati poštovnog debita za srbske novine opozvana je.

Budući kongres sastati će se u Ljubljani. Predsjednik zakljućio je službeni dio kongresa zahvalom gradu Dubrovniku i dr. Mazzuri kao priredivaću. Na predlog zastupnika Biankinić položen je na grob dr. Klaića viencac. Poljaci su okitili spomenik Gunduliću.

U Dubrovniku, 9. aprila. Kongres slavenskih novinara, zakljućio je, da se osnuje slavenski dopisni ured u Beću, nadaje, da se organizira društvo slavenskih novinara u Austro-Ugarskoj, te je zakljućeno, da se budući kongres imade održati u Ljubljani i da se na nj imadu pozvali takodjer bosanski novinari. Srbi nisu ućestvovali u kongresu.

Trgovacki dom. U bielom Zagrebu ustrojila se, pod gornjim naslovom zadruga trgovaca, gdje će se oni skupljati i dogovarati o svojim poslovima. Dom je unajmio najne prostorije na Jelacićevu trg,

pak je prigodom otvorenja predsjednik g. Fr. Sverfjuga, ravnatelj eskompine banke upravio liep govor, u komu je iztaknuo veliku važnost ove institucije, toli potrebne za naše trgovce u priestolnici.

Želim da „Trgovacki Dom“ u Zagrebu postane neka vrst hrvatske burse i da se iz toga doma začne radom, koji će u priestolnice izlistati one dosljake trgovce, koji se kod našeg naroda obogaćuju, a za njegovu sudbinu ne mare, ili mu dapaće kvara nanose. Zagreb mora nastojati, da onemogući obstanak takovim ljudem, u svojoj sredini, tim što će podignuti domaći trgovacki i obrtnički stališ, bez koga Hrvatskoj nema jamstva za obstanak.

Imenito bi se moralo nastojati oko toga, da zagrebačke banke prošire svoj djelokrug i na trgovinu. Obća je tužba, da se zagrebačke banke bave skoro samo hipotekarnim poslovima. Tako bi i „Trgovacki Dom“ promaknuo trgovacki život u Zagrebu, a takodjer i stvorio življe sveze trgovaca iz Zagreba sa Riekom.

Hrvatsko svenćiliste. U zimskom semestru tekuće školske godine hrvatskog svenćilista bilo je u našem svenćilistu ukupno 829 slušatelja, i to 691 redovitih i 138 izvanrednih. U bogoslovnom fakultetu bilo je 82 redovitih i 15 izvanrednih, ukupno 97 slušatelja; u pravoslovnom i državoslovnom 490 redovitih i 79 izvanrednih, ukupno 569 slušatelja; u mudroslovnom bilo je 89 redovitih i 5 izvanrednih, ukupno 94 filozofa, te 30 redovitih i 4 izvanrednih, ukupno 34 šumara; u farmaceutskom tečaju bilo je 35 izvanrednih slušatelja. Po zavrjećaju bilo je slušatelja: iz Hrvatske i Slavonije 717; iz Rieke 9; iz Ugarske 25; iz austrijskih zemalja: iz Dalmacije 20, iz Primorja 7, iz Kranjske 3, iz Stajerske 7, iz Dolj. Austrije 3 i iz Moravske 1; iz Bosne i Hercegovine 16; iz Srbije 5, iz Crnogore 6; iz Bugarske 8, iz Macedonije 2. U Zagrebu rođenih slušatelja bijaše 94, u Osićku 13, u županijah: lieko-krbavskoj 76, modruško-riećkoj 83, zagrebaćkoj 135, varaždinskoj 74, belovarsko-krizevaćkoj 84, pošaškoj 49, virovićkoj 30, sriemskoj 79.

Novi topovi za austrijsku mornaricu. Već duće vremena pravili su pokuse u tvornici Škoda u Plznu sa novini topovi za c. i k. austrijsku mornaricu. Topovi imadu promjer od 24 centimetra. Ućinjeno je u svemu 50 pokusa sa barutom i kupljom kano u ratu. Kuglje 215 kilograma teške izletile su iz topova početnom brzinom od 710 metara u sekundi. Pokusom prisustvovali su činovnici tvornice i odaslanci c. i k. mornarice. Govori se, da su ti pokusi vrlo dobro uspjeli.

Prilod poreza u Austriji g. 1900. „Wiener Abendpost“ je objelodanila statistiku prihoda izravnih i neizravnih poreza u Austriji g. 1900. Proizlazi iz onoga pregleda, da su izravni porezi dali prihod od K 277,720.245, po tomu K 6,489.773 više nego prošle godine. Porezi neizravni dadeše prihod od K 636,407.233, koji je za 33.206.655 kruna veći od onoga prošle godine. Dadoše veći prihod porezi kućarine, vina, mošta, pive, mesa, živadi za klanje, sladora, mineralnih ulja; napokon doprinese većem prihodu duhan. Manji prihodi dade porezi zemljarine; nepromijenjeni su ostali porezi na rakiju, obrtnički prihodi i biljege. Većina prihoda poreza na liehu dohodarinu odgovara normalnom i ako polaganom razviku tih poreza. Veći prihodi poreza na mošt, vino, meso, pivo, slad, mineralna ulja, živad za klanje, duhan posledice je većeg potroška. Biljegovne takse i pristojbe dadeše primjeran prihodi uzprios ukinuću novinarskog biljege i to uslied porasta prihoda od biljegovnih taksa pri ustupu vlastništva. Lutrija je dala manji prihodi zbog smanjenja igranja. Carina je dala manji prihodi od 341.342 k., urućunajući nastaje tekom godine. Prihodi postaje manji od kruna 13.636.003. Manji prihodi carine se porodilo uslied

snizenja uvoza mineralnih ulja i drugih predmeta.

Civilna lista europskih vladara. — Glede godišnje plaće europskih vladara, evo nekoliko podataka. Car austrijski imade najviše, i to K 18,600,000, njemacki car 15,619.296 maraka, talijanski kralj 15,050,000 lira, kralj španjolski 9,250,000 franaka, portugalski kralj 1,642,000 maraka, kralj Švedske i Norveške K 1,300,000, kralj danski 1,105,410 maraka, belgijski 3,300,000 franaka, kraljica nizozemska K 1,200,000, kralj rumunjski 1,185.185 leja, srbski 1,200,000 dinara i grčki 1,126,000 drahma. Crnogorski knez imade najmanje, i to K 67,000. No nisu te pare samo od kojih bi ti visoki ljudi živili, imadu oni tko više a tko manje i svog posebnog imanja i glavnica.

Pat predsjednika Loubeta u Toulou. Predsjednik franczeke republike Loubet odputovao je 7. ovoga mjeseca, praćen ministrom vanjskih posala Delcasseom i ministrom rata Andreom u Nizzu. U Nizzi predsjednik je doćekao s velikim oćudjenjem, te je celi grad bio izkćien viencima od cvieća. Cielim putem od koloćovra do prefektura narod je vikao: „Živio Loubet!“, „Živila republika!“. Talijanska eskadra odplovala je pod zapovjednićtvom vojvode od Geneve 7. o. m. j. poslie podne u Toulou, kamo je prispljela 8. o. m. u 2 sata po podne. Na ćelu eskadre plovljaše oklopnjaća „Lepanto“, na kojoj se nalazi vojvoda od Geneve. Izmedju talijanske oklopnjaće i utvrda na obali, kao takodjer izmedju franczekih brodova, koji se nalaze u luci, izmjenjeni su topovski pozdravi. Prefekt mornarice admiral Bonnamiere de Beaumont uputio se je sa štopskim ćastnicima na brod „Lepanto“, te pozdravio vojvodu od Geneve govorom, u kome je rekao, da se ponosi time, što može pozdraviti dobroćolicom vojvoda i mornaricu sprijateljjenog naroda. Vojvoda od Geneve odgovori da je sretan, što mu je povjerena ovako, ugodna misija. Susret bijaše vrlo srdaćan.

Matica Dalmatinska. U ponedjeljak 8. t. m. držala se u dvorani Narodne ćitaonice u Zadru glavna drućvena skupćina „Matice Dalmatinske“. Blagajnik g. Cabrić prikazuje je izvješće o financijskom stanju drućva do konca godine 1900. Ukupna imovina drućva iznaša liepu svotu od 74,773 kruna i 21 fil. Gospodin Kušar je iznio zatim predlog, da bi književni odbor pokrenuo u ime i na trošak Matice književno-znastveni ćasopis pod imenom „Glasnik Matice Dalmatinske“ i to ćetiri puta na godinu u obliku revije u velićini od 100 stranica za svaki broj. Predlog je prihvaćen, istoćobno je odlučeno davati nagradu od 60 kruna sudnicima za svaki štampani arak. Skoro svi pisci iz Dalmacije oćekali su svoju pomoć novomu ćasopisu i već ih je mnogo poslalo na upravu Matice razne književne sastavke. Pri koncu sjednice bio je izabran novi upravni odbor. Za predsjednika izabran je jednoglasno gospodin Pavao Relja pl. Ohmučević, a za tajnika dr. Jakov Ćuka. Za podpredsjednika književnoga odbora izabran je dr. Pero Klaić, a dr. Dominis podpredsjednikom financijnoga odbora. U književni odbor izabrani su ćlanovi: Kašanarić, Kušar, Jelić, Katalinić, Ćuka i Jeretov, a u finansijski: Borelli M., Endlicher, Cabrić Zanela, Šimić, Tartalja. Novi predsjednik zahvalio se liepim srdaćnim riećima na izboru i oćećao, da će uložiti sve svoje sile, da bi drućvo to bolje cvalo i napredovalo, te se ćlanovi razišli, nakon što su zahvalili se podpredsjedniku dra. Dimišu i blagajniku Cabriću, a požitvornost i nastojanje u upravu Matice. — Eto na pragu novoga vieka Matica Dalmatinska pokazala je volje za rad na prosvjetnom polju. Bilo bi željeti, da naiđe i u obćenstvu na pomoć i na odziv, kao što bi bilo i dobro, da se naši ljudi upišu u ćlanove tog drućva. Plaća se za to 60 K.

